

Milan Dekleva: ZORA IN ČRIČEK, libreto

PROLOG

EOS
Kepa svetlobe sem, zamet svetlobe,
pretkana čipka žarkov.
Rojena, da drhtim in plešem
kakor plamen.
Rojena, da drhtim in mislim
kakor plamen.
Rojena, da drhtim in pōjem
kakor plamen.
Pojem in pojemam, pojemam
in se vračam, spet in spet,
kot odrešilna, tolažeča vest.

Ampak počivam in med počitkom
že izbiram čevlje za na pot.
Na pot ponavljanj. Ni lahko
ločiti tëme in snovi od valovanja,
tudi če si ves prežarčen od strasti.
Prinašam dan, mudi se vam,
ljubimke in ljubimci, pohitite!
Ni lahko
ločiti žene in moža od prepotene rjuhe,
tudi če si lepa in nabrekla mlada zora.

I.

EOS
Za vse je kriva večnost. Ob njej ljubezen skopni.
Ljubezen shira,
če ji vzameš čas.
Boginja sem in to natančno vem.
Zakaj se mi je Afroditā – pena, rojena
iz valov Uranove krvi – maščevala,
saj varala je Aresa še prej,
kot sem si ga vzela jaz?
Jo je premamila pohota?
Jo je vodila tekmovalnost in ne ljubosumje?

Prijela me je za lase in me poljubila na vrat,
a njen pogled je bil meglen, zastrto kiselkasto
barje.
»Od zdaj se boš zaljubljal v ljudi.« je rekla.
Nasmehnila sem se. Stegnila jezik, jo poljubila
v uho. Zajahala sem val svetlobe in odšla, da bi
ujela ritem zemlje.
Za vse je kriva večnost. Zdaj to vem.
Takrat
čutila sem toploto v spolu in trebuhu in zame
je bila zakletev le nagrada. Ljubiti več? Zakaj pa ne?
In nekateri smrtniki so lepši od bogov. Posebej zame,
saj sem hitra kakor čas in sijem zven Začetka.
Takrat bogovi sami smo bili zasnutek, le obris praznine,
in ni bilo minevanja. Niti eonov.

Zajahala sem val svetlobe in odšla.
Na bregu Vzhodne reke je sedel možak,
razbrazdan kakor oljka. Upognjen v molitev,
sopeč in z ribjeplitvim dihom.
A ko me je zagledal, se je prijel pod pas.
Še starcu sem šla v slast.

PRVA MEDIGRA, violončelo

II.

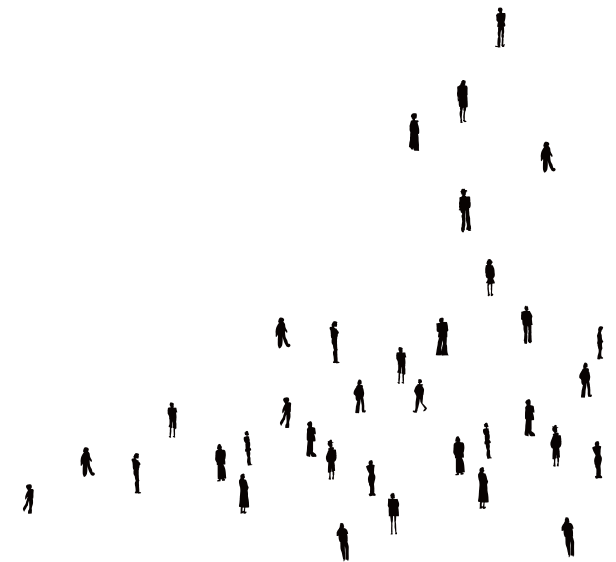
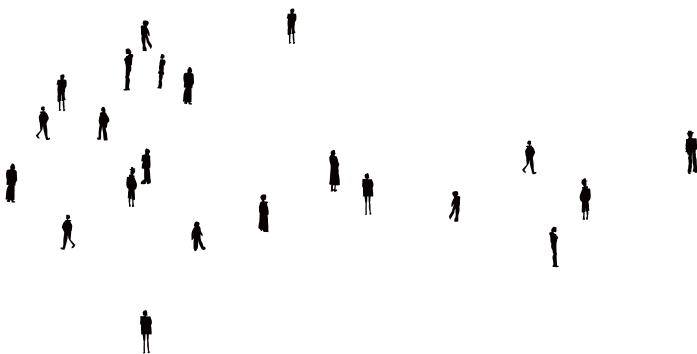
EOS
Tudi tedaj, Titon, ko sem nad Trojo preigravala oblake,
še nisem slutila pelina Afroditine zakletve.
Opázila sem te. Ne, nisi bil junak z bleščečim mečem.
Bil si goličasti golič.
Drhtel si, ko si iz potoka stopil v rosovino trave.
Tvoj tiček je bil zgrbljen kakor teloh v mrazu.
Še dobro, da moj smeh odnesel veter je v daljavo.
Ko sem bila ob tebi in si mi pobožal prsi, si v meni
zavrtinčil slo. Oblinil si mi bradavičke, vse hitreje
in glasneje šepetal ...
TITON
Saj veš, preljuba Zora, kdo ob zori vstaja?
Kdo vstaja, vstaja, vstaja, ko se zora zazori?
EOS
In res je vstal in ni bil zgrbljen.
Postal je živčen in poskočen detel.
Bel in debel kot zasneženi stolp Olimpa.
Zašel je vame, da sem razumela mrak, ki se bogovom skriva,
vonj po umiranju in klitju, hrbtenico časa,
resnično vrtenico biti.
Na čemer čas stoji,
je kroženje snovi, zasuk spomina in usločenost krvi.

TITON
Ne, to ni strast, to je slepota in norost,
EOS
si dahnil, zlepljen od potu,
TITON
zdaj vem za večnost. Za zmeraj sem preklet
in izgubljen. Iskal te bom, ljubezen, da bi zapolnil
tisto, kar posvojil sem za hip, nedosegljivo.
EOS
Izbrizgal vame si zasnutek pesmi, nemir,
najbolj človeški krč minljivosti, privid nadaljevanja.
TITON
Ne, nočem te iskati. Kot pajek te bom lizal,
te zapredel in zalepil nase. Da bova skupaj potovala
in skupaj zadušila, skupaj potacala noč,

EOS
si mi dejal in v svojih zénicah prižgal
strupeni bes minljivca,
ki ve, da vse, kar ljubi, se izgublja v času.

Med naju je stopila smrt.
In smrt je hči podzemlja. Ker sem svetloba, se me ne boji.
Razjedala bi te. Od znotraj.
Kot rak bi pljuskala v tvojih pljučih, olesenela prožnost
tvojih nog. Naplavila bi sence v tvoje hrepenenje.

Počakaj, ljubi, sem ti rekla, samo še en opravke
in potem boš moja druga koža, piton, potonika, piščal in panter.
Glej, da zarana se boš zvijal in cvetel in me kriče naskočil!

DRUGA MEDIGRA, klarinet

III.

EOS

Za vse je kriva večnost. Jaz pa sem jo, nespametna, pri Zevsu sama izprosila zanj, za princa Troje. Od poželenja mehka. Titon me je očaral in nasadil vame več semen kakor je kapljic vode v oceanih in oblakih. Lahko ljubezen zaslepi svetlobo? O, ja, lahko. Od poželenja mehka, z želatino v glavi, sem za princa izprosila neminljivost, na staranje pa pozabila. Titonu nisem izprosila večno mladega telesa!

Je še kaj hujšega kot bitje, ki se večno stara?

Sokrivec je bil Zeus, misleč, da mu je vse na voljo, ker je najvišji. Pohotno me je grabil, a jaz sem le pobožala njegovo žezlo in šepnila: ne zdaj, ker v meni gnezdi Luna.

Nasmehnil se je, vzela čarobno kroglo, bleščeči labirint usod. V njem se, med drugimi, izgubljal je Titon.

Počakal bom, je vzdihnil Zeus; brezčasje vedno zmaga. Molčala sem. V ljubezni, kruti, sladki igri, zmaga nič ne šteje. Ljubezen je drhteče izginotje v času, padec v prstan nič.

Raztresena, nespametna in pozabljiva sem se skrila v ogledalo zraka. Zeus je grabil v prazno in objel privid.

Ušla sem mu in se, raztresena v modrino sna, ljubila s princem Troje.

TRETJA MEDIGRA, violina

IV.

EOS

Je še kaj hujšega kot bitje, ki se večno stara? Se spomniš, kaj si rekel, ko sem te pobožala od daleč, čez vršičke pinij in cipres?

TITON

Seveda se. Ubil se bom, če me prevaraš, spremenil se bom v črčka in s čirikanjem zapolnil votel nič otrplega srca.

EOS

In jaz sem se smejala.

TITON

Zakaj?

EOS

Ker nisi vedel, da se neminljiv ne moreš usmrtiti.

TITON

Neznosno. Biti bitje brez svobode.

EOS

Potem sva se ljubila v gnezdih, blatu, stelji, rogovilah, vrtinčenju tolmunov, na prestolu, polnem sanj, na posteljicah rojstev, krvavi sapi onemoglih konjev,

TITON

v glaslu epov, sršeči dialektiki sofistov, obsodbah zvezdogledov, geometriji likov, sosledju cifr, na škripcih nihajočih sfer,

EOS

povsod,

TITON

povsod in kar naprej.

EON

Potem sem videla na tvojem vratu prvo gubo.

Za hip sem mislila, da je moj las.

TITON

Je še kaj hujšega

kot bitje, ki se večno stara?

EOS

Ne, ni bil las.

Bila je ureznina časa.

TITON

Neznosno. Biti bitje brez svobode.

ČETRTA MEDIGRA, flavta

V.

EOS

Naenkrat je bil star.

Še me je ljubil vroč,

tako kot Héfajst svoje nakovalo,

še je bil slok, napet kot tisov lok.

A kaj ... nikoli nisem mislila na čas

in zame so bile peščene ure le igrača.

Naenkrat ledja mi je stresel mrzel piš:

neskončnost biti je vesoljska leča, v kateri

se ostrí vse, česar ni, a bo prišlo.

Za vsakega posebej, ne glede na to,

kje biva v tem trenutku.

In v istem, čisto istem hipu blisk!

ugledala Titonovo sem perspektivo,

bežišče ljubeega telesa, ki se stara, stara

v nedogled.

Tako se je zgodilo.

Ne ena, tisoč gub mu je razbrazdalo obraz,

v očeh se je razrasla mrena in jim vzela žar.

Iskala sem izgovore, napletala o Kronosu in Zevsu,

lagala, da sta razočarana nad mano in me

bosta kaznovala.

V resnici sem iskala mlade moške, zasledovala

sem atlete in izurjene vojščake, jih begala

z vabečim valovanjem bokov, s plesom stegen,

sršenjem dojk, s kazalcem, ki je božal méd mednožja.

Prevarala sem ga in videla sem plimovanje besa.

Za vse je kriva večnost. Naj se prevare in očitki nizajo brez konca? Naj, dokler Sonce ne ugasne, množim nesrečo v sebi in nič krivemu Titonu?

Je še kaj hujšega kot zlomljena ljubezen,

ki se večno stara?

PETA MEDIGRA, rog

EPILOG

TITON

Odreši me,

EOS

si rekel, posušen od bolečine, z dihom raskave puščave in kreketom, ki drobi uvelo listje.

TITON

Odreši me nevzdržne groze,

EOS

si rekel in tvoj glas je bil podoben cvrketanju oglja.

Bil si sirotek, v grdobijo stisnjena ostuda.

Takrat objela sem te z žarom, ki od pamtiveka je odganjal noč in mrak, temino, negotovi zven snovi, spreminjajoč se v misel, željo in zavest.

V žareči zven, ki hoče biti več in več in se v tesnobnem krču zliti v lepotijo onkraj časa.

Uspela sem.

Pomanjšal si se mi v dlaneh in tanjšal, se spremenil v stroj za mletje let.

Zableščal se je mavrični, zaobljeni oklep.

V očeh zalesketal čarobni, še neznani svet.

V vetru, božajočem travne bilke, pela je

resnica zemlje.

TITON

Postal sem črček.

EOS

Postal si melodija zore,

tolažba in omama.

TITON

